

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA
SEKRETARZ STANU
Anna Schmidt

BRT-II.059.3.2023.MB
Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

podkreślając znaczenie i wagę zaangażowania w kwestie ochrony praw człowieka w kontekście przeciwdziałania wszelkim formom przemocy, a także odnosząc się do kwestii poruszonych w wystąpieniu z 11 stycznia 2023 r. znak: XI.518.1.2019.ASZ, pozwalam sobie zarysować priorytety działań i odnieść się do wskazanych zagadnień.

Zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej koordynuje działania wynikające z przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), które określają między innymi: definicję przemocy w rodzinie, formy przemocy w rodzinie, podział kompetencyjny zadań, a także metody i narzędzia służące walce ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Operacjonalizacją przepisów ustawy jest **Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy**

w Rodzinie, uchwalany na określone perspektywy czasowe. Zdając sobie sprawę z tego, iż najbardziej liczną grupą osób uwięzionych w przemoc w rodzinie są kobiety, przywołane powyżej regulacje prawne, należało skonstruować w ten sposób, aby miały one charakter uniwersalny. Osoby doznające przemocy w rodzinie wszystkich kategorii, w tym kobiety, mężczyźni, małoletni, osoby starsze czy też osoby niepełnosprawne, **mają zatem równy dostęp do pomocy i wsparcia w ramach zadań realizowanych przez poszczególne szczeble administracji publicznej.**

Jak słusznie Pan Rzecznik zauważył, w ostatnim czasie wprowadzono kilka pozytywnych systemowych zmian, mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa osób doznających przemocy w rodzinie, w tym między innymi dotyczących koniecznej ingerencji służb określonej w Kodeksie postępowania cywilnego, czy też ustawie o Policji. Biorąc jednak pod uwagę zmieniające się uwarunkowania społeczne, zachodzi dalsza potrzeba zmian i wprowadzenie do porządku prawnego kompleksowych rozwiązań dotyczących zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zniwelowania skali tego zjawiska.

Z tych powodów, mając na uwadze obowiązki władz publicznych w odniesieniu do przeciwdziałania przemocy, także w kontekście praw człowieka, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej podjęło inicjatywę legislacyjną opracowując **projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, który 13 stycznia 2023 r. został uchwalony przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.**

I Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw jako realizacja obowiązku władz publicznych w odniesieniu do przeciwdziałania przemocy

Projektowane zmiany, których celem jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej i przywrócenie prawidłowych relacji w środowisku domowym, zakładają szereg rozwiązań będących odpowiedzią na wskazane przez Pana Rzecznika zagadnienia. Do instrumentów stosowanych w ustawie zaliczyć można między innymi:

- zmianę terminologii, w tym dotychczasowej nazwy ustawy „o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, na „o przeciwdziałaniu **przemocy domowej**”. Zmiana ma na celu inne podejście do problemu przemocy i wskazanie, że rodzina nie stanowi źródła przemocy, a do aktów przemocy dochodzi nie tylko pomiędzy krewnymi. Konsekwencją zmiany nazwy ustawy jest rozszerzenie kręgu osób, na które będą oddziaływać przepisy zmienionej ustawy, w tym między innymi: o byłego małżonka, byłego partnera lub innej osoby pozostającej obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania;
- rozszerzenie dotychczasowych form przemocy domowej tj. przemocy fizycznej, psychicznej i wykorzystywania seksualnego, o dwie kolejne formy tj. **przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc**. Przemoc ekonomiczna od dawna funkcjonuje w literaturze przedmiotu jako forma przemocy domowej. Brak regulacji prawnej w tym zakresie prowadzi do niemożności reakcji służb, zwłaszcza w przypadku, gdy przemoc ekonomiczna występuje jako samodzielna forma. Sytuacja taka dotyczy głównie osób starszych, które mogą być narażone na zmuszanie przez swoich bliskich do oddawania środków finansowych. Cyberprzemoc natomiast jest nowym zjawiskiem, które nasila się w wyniku bardziej intensywnego korzystania z internetu i narzędzi informatycznych. Dostępność do tych narzędzi i fakt ich wykorzystywania w sytuacjach przemocowych, mogą wzbudzić w osobie doznającej przemocy poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia. Cyberprzemoc często jest rozszerzeniem przemocy, której osoby doznają poza internetem. Projektowane regulacje w powyższym zakresie mają na celu zdefiniowanie wszystkich form przemocy, które mogą występować i wobec których należy stosować narzędzia i techniki przewidziane w projekcie ustawy;
- uregulowanie kwestii dotyczących **dzieci będących świadkami przemocy domowej**, które będą traktowane jako osoby doznające przemocy domowej. W dotychczasowych regulacjach, wobec małoletnich stosowano narzędzia i metody określone w przepisach prawa, tylko wtedy, gdy bezpośrednio doznawali oni przemocy ze strony swoich bliskich. Regulacje te są niewystarczające, bowiem negatywny wpływ na dzieci i młodzież ma zarówno doznawanie przemocy domowej, jak i bycie świadkiem tej przemocy. Zatem małoletni będący świadkiem przemocy domowej wymagają również pomocy i wsparcia, co zostało przewidziane w przepisach ustawy;
- utworzenie w gminach **grup diagnostyczno-pomocowych**, składających się z pracownika socjalnego i policjanta, którzy będą pracować odpowiednio z

osobą doznającą przemocy domowej i z osobą tę przemoc stosującą. Dzięki projektowanym zmianom zwiększy się bezpieczeństwo i ochrona osób doznających przemocy domowej, w szczególności poprzez bardziej indywidualne i podmiotowe podejście do procesu wsparcia i pomagania. W obecnych przepisach skład grup roboczych to min. pięciu specjalistów, co nie pozwala na zachowanie podmiotowości i atmosfery zaufania. Zamiast grup roboczych, zostaną utworzone grupy diagnostyczno – pomocowe, w których pracownik socjalny będzie opiekował się osobą doznającą przemocy domowej, a policjant – osobą tę przemoc stosującą. Będą oni mogli wzmacniać swoje działania rozszerzając skład grup o innych specjalistów, np. psychologów, pedagogów, asystentów rodziny czy też terapeutów;

- poprawę funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy zarówno na szczeblu centralnym oraz na szczeblu jednostek samorządu terytorialnego m.in. poprzez: zwiększenie reprezentacji różnych środowisk w składzie **Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej** (ciało opiniodawczo – doradcze Ministra), a także wyraźne rozdzielenie zadań zespołów interdyscyplinarnych działających w samorządach gminnych od zadań grup diagnostyczno-pomocowych. Zespołom interdyscyplinarnym działającym w samorządach gminnych, zgodnie z projektowanymi przepisami, zostały przypisane tylko i wyłącznie zadania o charakterze strategicznym i systemowym, pozostawiając pomoc i wsparcie w indywidualnych przypadkach – grupom diagnostyczno – pomocowym. Natomiast skład Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej – organu opiniodawczo – doradczego Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, rozszerzony został o reprezentację różnych środowisk, w tym o 12 przedstawicieli organizacji pozarządowych (obecnie dziesięciu), co bez wątpienia będzie miało pozytywny wpływ na podniesienie jakości prac Zespołu w zakresie wyrażania opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy, inicjowania zmian przepisów
w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, opiniowania projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej opracowanych w oparciu o programy osłonowe, które finansuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego;
- wprowadzenie do przepisów ustawy **programów psychologiczno-terapeutycznych**, dzięki którym, obok uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych, osoba stosująca przemoc może powrócić do prawidłowych relacji w środowisku domowym. Programy psychologiczno – terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową funkcjonują od 2014 r. i uregulowane są obecnie w postanowieniach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (wcześniej w Programach na poprzednie perspektywy czasowe). Stanowią one uzupełnienie realizowanych od 2006 r. programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Forma ta nie rozwija się zadawalająco, bowiem ze statystyk wynika, że w programach korekcyjno – edukacyjnych rocznie bierze udział ponad 8 000 osób stosujących przemoc domową, natomiast w programach psychologiczno – terapeutycznych – ponad 1 500 osób. Regulacja ustawowa ma na celu wdrożenie i wzmocnienie tych działań, a jej rozwój z dużym prawdopodobieństwem przyczyni się do zaprzestania przemocy i przywrócenia prawidłowych relacji domowych;
- wprowadzenie do ustawy o broni i amunicji regulacji, dzięki **którym osoba stosująca przemoc, która posiada broń palną, zostanie jej pozbawiona w przypadku wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”**. Dla zapewnienia

bezwzględne bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej, uznano jako niezbędne odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni w chwili wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”. Duża liczba pozytywnie rozpatrywanych wniosków o wydanie pozwolenia na broń, związana z rosnącą popularnością sportu strzeleckiego, grup rekonstrukcji historycznej, ale także rekrutacji do Wojsk Obrony Terytorialnej, zwłaszcza po wszczęciu przez Federację Rosyjską wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, nie może stwarzać zagrożenia dla osób doznających przemocy domowej. Jedynie bezwzględne odebranie broni palnej posiadanej na podstawie ustawy o broni i amunicji każdej osobie stosującej przemoc – fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną – stanowi proporcjonalny i skuteczny środek zapewniający, że ta broń nie zostanie użyta przeciwko osobie doznającej przemocy. Zwrot broni nastąpi po przeprowadzeniu badań lekarskich i psychologicznych, analogicznych jak uregulowane w art. 15a ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2020 r. poz. 955 oraz z 2022 r. poz. 275);

- wprowadzenie przepisów dotyczących osób stosujących przemoc domową, które uporczywie uchylają się od podejmowania działań mających na celu zmianę postępowania – w szczególności przez brak współpracy z grupą diagnostyczno-pomocową. W takich przypadkach zespół interdyscyplinarny złoży **zawiadomienie o popełnieniu przez nią nowego wykroczenia, o którym mowa w art. 66c Kodeksu wykroczeń**, zagrożonego grzywną do 5 000 zł albo karą ograniczenia wolności w wymiarze 1 miesiąca. Regulacja powyższa jest bardzo ważna z merytorycznego punktu widzenia. Założeniem systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest zarówno zapewnienie bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, jak i wdrożenie takich działań, aby po czasie kryzysu, przywrócone zostały prawidłowe relacje. Dlatego też powinien następować dalszy rozwój programów dla osób stosujących przemoc domową. Często jednak dochodzi do sytuacji, że mimo wysiłków wszystkich służb i kierowania osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych czy też psychologiczno-terapeutycznych, uchylają się one od tego obowiązku, co tym samym powoduje, że system staje się nieskuteczny. Niezbędne jest zatem, określenie narzędzia, które w sposób skuteczny spowoduje, że większa liczba osób stosujących przemoc domową poddana zostanie programom, a tym samym bardziej prawdopodobne stanie się zatrzymanie przemocy domowej. Wprowadzenie możliwości zastosowania sankcji z Kodeksu wykroczeń, tj. kary ograniczenia wolności albo grzywny spowoduje większą mobilizację osób stosujących przemoc domową do zmiany swoich postaw. Za wdrożeniem takiego narzędzia opowiadają się praktycy, zwłaszcza ci, którzy realizują procedurę „Niebieskie Karty”.

Wdrożenie przepisów zmienianej ustawy doprowadzi przede wszystkim do zwiększenia bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej, ale również wyjdzie naprzeciw zobowiązaniom Polski wynikającym z ratyfikacji umów międzynarodowych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Rozszerzenie zakresu przemocy domowej na przemoc ekonomiczną zapewnia objęcie ustawą wszystkich form przemocy wymienionych w art. 3 lit. b Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z 11 maja 2011 r. Również objęcie ochroną osób doznających przemocy ze strony niezamieszkujących już wspólnie byłych partnerów, krewnych i powinowatych współgra z definicją przemocy zawartą w konwencji stambulskiej.

Przedstawiciele Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej aktywnie uczestniczą w negocjacjach Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania przemocy

wobec kobiet i przemocy domowej COM(2022)105 final w ramach Grupy Roboczej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (COPEN) w celu zapewnienia rozwiązań legislacyjnych gwarantujących szeroką ochronę osobom doznającym przemocy domowej w oparciu o istniejące podstawy traktatowe oraz z poszanowaniem konstytucyjnych praw wszystkich obywateli.

Poufny charakter współpracy z Komitetem Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet (CEDAW) koordynowanej przez Ministra Spraw Zagranicznych sprawia, że informacje nt. ostatnich działań podejmowanych w ramach realizacji Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 18 grudnia 1979 r. nie mogą być jeszcze upubliczniane.

Zagadnienia ochrony kobiet i dziewcząt przed dyskryminacją, której najbardziej skrajny przejaw stanowi przemoc ze względu na płeć, stanowią również przedmiot refleksji komitetów i grup roboczych Unii Europejskiej i Rady Europy, w których zasiadają przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, w szczególności Sieci Ekspertów ds. Programowego Włączenia Aspektu Płci Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE), Grupy Wysokiego Szczebla ds. Programowego Włączenia Aspektu Płci Komisji Europejskiej (HLG on Gender Mainstreaming) i Komitetu Sterującego ds. Dyskryminacji, Różnorodności i Włączenia Społecznego (CDADI). Dorobek tych gremiów obejmuje m.in. zalecenia i raporty, wykorzystywane w procesie prawodawczym UE oraz rządowym procesie legislacyjnym.

II Kompleksowa i wieloletnia strategia przeciwdziałania przemocy domowej

W dalszej kolejności, i w konsekwencji zmian do ustawy, opracowane zostaną nowe akty wykonawcze, także **Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej** na dłuższą perspektywę czasową. Podnoszone przez Pana Rzecznika postulaty dotyczące np. prowadzenia kampanii, badań, statystyk, zostaną w miarę możliwości i zgodnie z zakresem podmiotowym uwzględnione w treści Programu, nad którym prace, we współpracy z Zespołem Monitorującym, rozpoczną się po podpisaniu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ustawy, tak aby nowy Program zaczął obowiązywać od 1 stycznia 2024 r.

Odnosząc się szczegółowo do podniesionych przez Pana Rzecznika kwestii informuję, że Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej dużą wagę przywiązuje do działań profilaktycznych, zwłaszcza w zakresie podniesienia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków różnych form przemocy domowej. Zgodnie z przyjętym założeniem, ogólnopolskie kampanie społeczne w tym zakresie zlecane są przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej raz na dwa lata. Zgodnie z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022, w grudniu ubiegłego roku przeprowadzona została ogólnopolska kampania społeczna „Nie otwieraj drzwi PRZEMOCY”, w ramach której wyprodukowano i wyemitowano spoty telewizyjne i radiowe, opracowano ulotki, broszury i plakaty, które za pośrednictwem wojewodów, zostały przekazane do jednostek samorządu terytorialnego. Zatem w 2023 r. nie przewiduje się przeprowadzenia ogólnopolskiej kampanii społecznej. Nie oznacza to jednak, że w bieżącym roku nie zostaną podjęte żadne działania mające na celu podniesienie świadomości społecznej. Zgodnie bowiem z działaniem 1.2.1 Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023, kampanie społeczne organizowane są również lokalnie na poziomie gmin i powiatów, niejednokrotnie dofinansowywane z budżetu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach corocznego Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

W kwestii podnoszenia kompetencji służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, informuję, że zgodnie z projektowanymi zmianami ustawowymi, zarówno członkowie zespołów interdyscyplinarnych, jak i grup diagnostyczno – pomocowych będą zobligowani do uczestnictwa w szkoleniach, cyklicznie organizowanych, na mocy przepisów ustawy, przez marszałków województw. Nie bez znaczenia, w kontekście zgłoszonego przez Pana Rzecznika postulatu w omawianym zakresie, pozostaje fakt, iż zgodnie z art. 8 pkt 5 omawianej ustawy, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zobowiązany jest do opracowania i wydania co najmniej raz na dwa lata wytycznych do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Po wejściu w życie ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, wytyczne te zostaną zmodyfikowane, zarówno w warstwie organizacyjnej jak i merytorycznej i dostosowane do nowych przepisów prawa.

Tak jak wspomniano powyżej, po wejściu w życie obecnie procedowanego projektu ustawy, zostanie opracowany Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który będzie zawierał między innymi opis działań, mierniki, wskaźniki oraz sposób finansowania. Ważną część dokumentu, będzie stanowił załącznik statystyczny zawierający dane, które będą służyły monitorowaniu zjawiska przemocy domowej, dokonywaniu analiz i wyciąganiu wniosków, w oparciu o które będzie można wprowadzać ewentualne zmiany legislacyjne.

Ministerstwu Rodziny i Polityki Społecznej znane są wyniki raportu „Teraz koniec z Tobą. Czarna księga ofiar Przemocy Domowej w Polsce 2021”, które prezentowane były przez jego współautorów podczas ostatniego posiedzenia Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Podczas posiedzenia Zespołu przedstawione zostały również wnioski i rekomendacje opracowane w oparciu o dane zawarte w Raporcie, w tym postulat dotyczący konieczności zbierania danych statystycznych w zakresie liczby zabójstw popełnianych w związku z przemocą domową. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej nie wyklucza możliwości rozszerzenia w przyszłości zakresu informacji gromadzonych w ramach Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, które są przekazywane w formie corocznego sprawozdania do Sejmu i Senatu. Niemniej jednak stanowisko w tej sprawie należy do Ministra Sprawiedliwości oraz do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, z którymi treść nowego Rządowego Programu będzie uzgadniana po wejściu w życie zmian do procedowanego projektu ustawy.

Zgodnie z prośbą Pana Rzecznika, poniżej, w układzie tabelarycznym, prezentuję dane pozyskane z Komendy Głównej Policji, dotyczące narzędzia stosowanego w związku z obowiązującymi od 30 listopada 2020 r. instrumentami prawnymi uniemożliwiającymi kontaktowanie się osób stosujących przemoc domową z osobami tej przemocy doznającymi. Jak wskazują dane zawarte w przedostatniej tabeli w 2022 r. liczba tzw. „złamanych” zakazów i nakazów kształtowała się na poziomie 971, co stanowi 20% wszystkich zakazów i nakazów wydanych przez Policję w 2022 r. Porównując powyższe dane statystyczne z danymi z 2021 r. należy stwierdzić, że choć nieznacznie, to jednak trend ulega zmniejszeniu.

L.p.	KWP/KSP	Nakazy i zakazy w latach 2021 - 2022 r.		
		2021 r.	2022 r.	różnica
1.	Bydgoszcz	145	467	322
2.	Białystok	461	515	54

3.	Gdańsk	133	175	42
4.	Gorzów Wlkp.	60	45	-15
5.	Katowice	226	276	50
6.	Kielce	87	171	84
7.	Kraków	362	392	30
8.	Łódź	196	339	143
9.	Lublin	387	421	34
10.	Olsztyn	243	258	15
11.	Opole	26	66	40
12.	Poznań	120	108	-12
13.	Rzeszów	174	282	108
14.	Szczecin	73	119	46
15.	KSP	237	544	307
16.	Radom	293	502	209
17.	Wrocław	308	280	-28
Ogółem		3 531	4 960	1 429

L.p.	KWP/KSP	Nakazy i zakazy 2022 r. (podział na środki)			
		nakaz	zakaz	nakaz i zakaz	ogółem
1.	Bydgoszcz	4	4	459	467
2.	Białystok	6	6	503	515
3.	Gdańsk	2	5	168	175
4.	Gorzów Wlkp.	3	2	40	45
5.	Katowice	3	16	257	276
6.	Kielce	2	11	158	171
7.	Kraków	33	51	308	392
8.	Łódź	12	29	298	339
9.	Lublin	2	26	393	421
10.	Olsztyn	14	29	215	258
11.	Opole	2	8	56	66
12.	Poznań	3	5	100	108
13.	Rzeszów	5	7	270	282
14.	Szczecin	4	11	104	119
15.	KSP	8	32	504	544
16.	Radom	7	9	486	502
17.	Wrocław	10	12	258	280
Ogółem		120	263	4 577	4 960

L.p.	KWP/KSP	Nakazy i zakazy 2022 r. (podział na płeć)		
		ogółem	kobiety	mężczyźni
1.	Bydgoszcz	467	14	453
2.	Białystok	515	18	497
3.	Gdańsk	175	3	172
4.	Gorzów Wlkp.	45	1	44
5.	Katowice	276	6	270
6.	Kielce	171	4	167
7.	Kraków	392	13	379
8.	Łódź	339	17	322
9.	Lublin	421	15	406
10.	Olsztyn	258	8	250
11.	Opole	66	1	65
12.	Poznań	108	0	108
13.	Rzeszów	282	7	275
14.	Szczecin	119	5	114
15.	KSP	544	28	516
16.	Radom	502	14	488
17.	Wrocław	280	14	266
	Ogółem	4 960	168	4 792

L.p.	KWP/KSP	Liczba "złamanych" nakazów zakazów w 2022 r.			
		nakaz	zakaz	nakaz i zakaz	ogółem
1.	Bydgoszcz	9	36	26	71
2.	Białystok	2	34	32	68
3.	Gdańsk	3	30	9	42
4.	Gorzów Wlkp.	2	4	1	7
5.	Katowice	5	45	20	70
6.	Kielce	5	23	7	35
7.	Kraków	17	69	31	117
8.	Łódź	6	41	15	62
9.	Lublin	2	31	27	60
10.	Olsztyn	11	60	14	85
11.	Opole	3	20	4	27
12.	Poznań	3	10	21	34
13.	Rzeszów	2	8	68	78
14.	Szczecin	8	12	3	23
15.	KSP	8	42	17	67

16.	Radom	14	41	20	75
17.	Wrocław	8	16	26	50
Ogółem		108	522	341	971

L.p.	KWP/KSP	Liczba "złamanych" nakazów i zakazów w latach 2021 - 2022		
		2021 r.	2022 r.	różnica
1.	Bydgoszcz	31	71	40
2.	Białystok	57	68	11
3.	Gdańsk	42	42	0
4.	Gorzów Wlkp.	9	7	-2
5.	Katowice	52	70	18
6.	Kielce	20	35	15
7.	Kraków	97	117	20
8.	Łódź	52	62	10
9.	Lublin	66	60	-6
10.	Olsztyn	91	85	-6
11.	Opole	10	27	17
12.	Poznań	11	34	23
13.	Rzeszów	45	78	33
14.	Szczecin	16	23	7
15.	KSP	19	67	48
16.	Radom	41	75	34
17.	Wrocław	61	50	-11
Ogółem		720	971	251

III Skuteczność zadań realizowanych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy domowej w kontekście programów rządowych

W kwestii skuteczności zadań realizowanych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy domowej w kontekście programów, zgadzam się z Panem Rzecznikiem, że ich powodzenie zależy od wyznaczonych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (po zmianie ustawy: w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej) strategicznych kierunków działań, ale również od opracowanych i wdrożonych lokalnych programów. Wydaje się jednak, że programy samorządowe powinny być oparte o rzetelną, lokalną diagnozę i powinny przewidywać działania wynikające ze specyfiki i potrzeb lokalnych. Dlatego też uważam, że opracowanie „zunifikowanych”, ogólnokrajowych wytycznych i zaleceń w tym zakresie byłoby niecelowe. Wdrożenie bardziej optymalnego systemu szkoleń, wzmocnienie nadzoru wojewodów, a także bardziej przejrzyste przepisy prawa powinny być wystarczającymi środkami służącymi poprawie skuteczności wsparcia.

Odnosząc się do postulatu Pana Rzecznika dotyczącego rozwoju instytucji świadczących pomoc i wsparcie osobom doznającym przemocy domowej, warto zwrócić uwagę na fakt, że najbardziej wydolny i skuteczny system, to taki, w którym profesjonalną pomoc i wsparcie

otrzymują osoby doznające przemocy domowej, w najbliższym środowisku - bez konieczności zmiany otoczenia, miejsca zamieszkania, a często szkół dla swoich dzieci. Dlatego też w projektowanych zmianach zmodyfikowane zostały regulacje dotyczące procedury „Niebieskie Karty”, wzmożone przepisy odnoszące się do osób stosujących przemoc domową, a wcześniej wdrożone przepisy dotyczące ich izolacji.

Jeśli jednak, z różnych przyczyn, osoba doznająca przemocy domowej nie może pozostawać czasowo w swoim domu, może znaleźć schronienie i profesjonalne wsparcie w różnego rodzaju placówkach, które funkcjonują w ramach systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z przepisami ustawy, większość tego typu placówek prowadzonych jest w ramach zadań własnych samorządów gminnych i powiatowych np. ośrodki interwencji kryzysowej, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży czy też inne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Jak wskazuje art.6 ust. 4 pkt 1 do zadań zleconych realizowanych przez powiat należy tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Placówki te są w pełni finansowane przez budżet państwa, a przekazywane środki na ten cel systematycznie wzrastają. Dla przykładu w 2015 r. budżet państwa przeznaczył na funkcjonowanie placówek 12 180 000 zł natomiast w 2021 r. - 17 927 600 zł. a w 2022 r. była to kwota w wysokości **ponad 19 000 000 zł.** Zauważyć ponadto należy, że w 2015 r. z wsparcia placówek skorzystało 7 454 osób w tym 1 779 osób z pomocy całodobowej, natomiast w 2021 r. - 4 762 osób w tym z pomocy całodobowej - 1 035 osób. Z powyższej analizy można zatem wysnuć wniosek, że osoby doznające przemocy domowej korzystające z pomocy świadczonej przez specjalistyczne ośrodki wsparcia korzystają z wyższej jakości usług. Dodatkowo informuję, na co Pan Rzecznik nie zwrócił uwagi w wystąpieniu, że z usług 162 ośrodków interwencji kryzysowej w 2021 r. skorzystało 10 071 osób.

Biorąc pod uwagę, powyżej wskazane założenia systemu i konieczność oferowania różnorodnego spektrum działań, wydaje się, że liczba placówek instytucjonalnego wsparcia jest obecnie wystarczająca, a jej rozwój na terenie samorządów lokalnych powinien zależeć od faktycznych potrzeb, tym bardziej, że placówki funkcjonujące na terenie kraju w ramach zadań zleconych świadczą usługi ponadregionalnie. Pozostałe instytucje tworzone w ramach zadań własnych samorządów gminnych i powiatowych udzielają pomocy i wsparcia nie tylko mieszkańcom swoich samorządów, ale również innych, w oparciu o zawarte porozumienia.

Postanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 korespondują z innymi programami i strategiami rządowymi, w szczególności z realizowanym pod nadzorem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Programem integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 oraz z Krajowym Programem Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 (M.P. z 2022 r. poz. 640), który przewiduje realizację w latach 2022, 2024, 2026 2028 i 2030 kampanii społecznych uwrażliwiających na zjawisko przemocy domowej (VI. Priorytet: budowanie świadomości, Działanie B. „Realizacja kampanii społecznych mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i kształtowanie tolerancji”, Zadanie 3 „Realizacja ogólnopolskich kampanii społecznych uwrażliwiających na zjawisko przemocy domowej”). Ponadto, dostrzegając rosnącą agresję debaty publicznej, zwłaszcza w Internecie, w VI. Priorytecie: budowanie świadomości przewidziano szereg Zadań w ramach Działania G „Prowadzenie działań uświadamiających, skierowanych do ogółu społeczeństwa, pokazujących godność osoby i uwrażliwiających na zjawisko przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, w szczególności wobec kobiet, dzieci, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami”, zaś w Działaniu C. „Przeciwdziałanie przestępstwom z

nienawiści i poprawa ich efektywnego ścigania” – dodatkowo Zadanie 1, polegające na organizacji warsztatów dotyczących przemocy rówieśniczej dla nauczycieli i młodzieży.

Doceniając troskę Pana Rzecznika w zakresie tworzenia optymalnych warunków dla ochrony wszystkich osób uwięzionych w przemoc domową, uważam, że projektowane zmiany legislacyjne przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej. Skuteczność działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej jest jednak warunkowana pełnym zaangażowaniem i profesjonalnym podejściem do sposobu pomagania i wsparcia wszystkich interesariuszy systemu przeciwdziałania temu zjawisku.

Z wyrazami szacunku
Anna Schmidt
Pełnomocnik Rządu
do Spraw Równego Traktowania
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/